

Revoluce 1848 – habsburská monarchie

Průvodní metodický list

Pro koho: 8. třída

Styl práce: samostatná nebo ve skupinách

Typ materiálu: vzdělávací materiál pro druhý stupeň ZŠ

Výukový materiál je vedle samotného učiva týkajícího se revolučního roku 1848 zaměřen na práci s textem, čtení s porozuměním a kritické čtení.

Stěžejní částí materiálu je smyšlený příběh myšáka jménem Myšák, který se stává členem poradního týmu císaře Ferdinanda I. Dobrotivého. Ve vyprávění se vedle pravdivých informací vyskytují i chybné údaje. Žáci tedy mají za úkol prokázat schopnost na základě dosavadních vědomostí (mnohdy i na základě tzv. selského rozumu) kriticky vyhodnotit text a rozhodnout, které informace odpovídají skutečnosti a jsou historicky doložitelné, a které ne.

Výukový materiál dále obsahuje tabulku pro zapsání pravdivých/nepravdivých údajů, tabulku tvrzení ANO – NE a několik činností na posouzení, zda jsou/nejsou v roce 1848 v Čechách povoleny.

Myšák ta jemníkem císaře

Maminka mi vždy říkala: „Myšáku, pilně studuj a jednou z tebe něco bude!“ A měla pravdu. Dotáhl jsem to díky své vytrvalosti až úplně nejdůš, byla na mě právem pyšná. Žil jsem v císařské kanceláři, kde se rozhodovalo o životech lidí celé habsburské monarchie. Také tam spolu se mnou sedělo deset sekretářek a pět účetních. Císař Ferdinand I. byl opravdu dobrotivý, jak se o něm také později tradovalo. Každé ráno nás obsloužil hrnkem kávy z automatu. K tomu prémie a důchodové pojištění. Měli jsme ho rádi. Jen někteří, a já jsem k nim opravdu nepatřil, o něm mluvili jako o chudáčkovi Ferdáčkovi. A mnohdy ještě hůře!

Jednoho dne však císař vstoupil do kanceláře zachmuřený. „Lidé se bouří. Rakušané požadují zrušení cenzury, policejního dohledu, rychlejší wifi, a dokonce vytvoření ústavy. Češi si k tomu přidali zrovnoprávnění češtiny s němčinou, a to ani nemluví o Maďarech! Ti žádají dokonce samostatnost a placenou mateřskou dovolenou! Tak, teď radte, co si mám počít!“ Všichni jsme se zamysleli, ale nic kloudného nás nenapadlo. Já jsem tedy alespoň konečně pochopil, o jakých národech habsburské monarchie císař neustále mluvil. Na zdi sice visela mapa znázorňující rakouské země, země Koruny české, Uherské království a ještě nějaká další území, např. v severní Itálii a jižní Americe, ale nikdy mi nedošlo, že náš německy mluvící rakouský císař vládne i někomu jinému než Rakušanům. A co když se to ostatním nelíbí? Na jednou mi můj zaměstnavatel nepřišel až tak skvělý. A to teprve poslouchejte, co se dělo dál.

V březnu roku 1848 to bouchlo. Vypuklo povstání v Paříži, našem sídelním městě. A co udělal císař? Odvolal svého kancléře Metternicha, bál jsem se i o sebe, ale naštěstí jsem pro něj byl nepostradatelný, a slíbil, že nechá vypracovat ústavu. Opravdu velkým krokem bylo zrušení poddanství a roboty. I přesto to však v říjnu 1848 bouchlo znovu a daleko víc. Císař se už opravdu začínal bát o svůj (a samozřejmě můj) život. Uprchli jsme až do Olomouce. Sněm, který měl za úkol vypracovat slíbenou ústavu, se přestěhoval do Kroměříže v Dánsku. No ale co se nestalo! Došlo k novým volbám a císařem byl zvolen císařův synovec František Josef I. Měl jsem nového šéfa. Řeknu vám, že daleko sympatičtějším mi byla jeho manželka Alžběta Bavorská, kterou jsem směl důvěrně oslovovat Sissi.

František Josef I. byl cílevědomějším panovníkem než Ferdinand, věděl přesně, co chce a dovedl vynaložit obrovskou péči, aby toho dosáhnul. Vstával v naprosto nekřesťanskou hodinu ranní v 10 hodin a pracoval a pracoval. Pomalu jsem s ním nestíhal držet krok. Nechal rozpustit sněm v Kroměříži a vydal vlastní ústavu. Dotýkala se spousty témat, jako např. svobodného vyznání víry, svobody vědy a vzdělávání, rovnoprávnosti žen s muži nebo práva se shromažďovat. Škoda, že ji už v roce 1851 nechal zrušit a opět zavedl demokracii. Cenzura, tajná policie, na venkově četnictvo. Vždy, když se k nám do kanceláře blížil nově zvolený ministr vnitra, volali jsme: „Dejte si bacha!“ Jmenoval se totiž Alexander Bach.

Pravda Informace založené na skutečnosti	Nepravdivé informace – nesmysly Informace, které nejsou historicky pravdivé

Lidé žijící v habsburské monarchii byli se vším spokojeni.	ano	ne
V habsburské monarchii žili lidé různé národnosti (Rakušané, Češi, Maďaři, Italové...).	ano	ne
Císař habsburské monarchie mluvil německy.	ano	ne
Čechům vládl český císař.	ano	ne
Po Ferdinandu I. Dobrotivém se císařem stal František Josef I.	ano	ne
Manželce Františka Josefa I. se říkalo Sissi.	ano	ne
Revoluce v habsburské monarchii propukla v březnu roku 1848.	ano	ne
Před rokem 1848 v monarchii neexistovala ústava, lidé byli pod neustálým policejním dohledem.	ano	ne
Celé vyprávění se zakládá na pravdě a je podloženo historickými prameny.	ano	ne

Představ si, že jsi obyčejný člověk žijící v březnu roku 1848 v Čechách. Rozděli, co můžeš, a co nemůžeš.

- 1) Mluvit na úřadech a školách česky. 2) Psát o čemkoliv chceš. 3) Jako žena volit. 4) Učit se německy. 5) Vyznávat katolickou víru. 6) Zvolit si vlastního prezidenta. 7) Kritizovat poměry v monarchii. 8) Nedostavit se na robotu. 9) Chválit císaře. 10) Svobodně se shromažďovat.

Myšák ta jemníkem císaře - řešení

Maminka mi vždy říkala: „Myšáku, pilně studuj a jednou z tebe něco bude!“ A měla pravdu. Dotáhl jsem to díky své vytrvalosti až úplně nejdůš, byla na mě právem pyšná. Žil jsem v císařské kanceláři, kde se rozhodovalo o životech lidí celé habsburské monarchie. Také tam spolu se mnou sedělo deset sekretářek a pět účetních. Císař Ferdinand I. byl opravdu dobrotivý, jak se o něm také později tradovalo. Každé ráno nás obsloužil hrnkem kávy z automatu. K tomu prémie a důchodové pojištění. Měli jsme ho rádi. Jen někteří, a já jsem k nim opravdu nepatřil, o něm mluvili jako o chudáčkovi Ferdáčkovi. A mnohdy ještě hůře!

Jednoho dne však císař vstoupil do kanceláře zachmuřený. „Lidé se bouří. Rakušané požadují zrušení cenzury, policejního dohledu, rychlejší wifi, a dokonce vytvoření ústavy. Češi si k tomu přidali zrovnoprávnění češtiny s němčinou, a to ani nemluví o Maďarech! Ti žádají dokonce samostatnost a placenou mateřskou dovolenou! Tak, teď radte, co si mám počít!“ Všichni jsme se zamysleli, ale nic kloudného nás nenapadlo. Já jsem tedy alespoň konečně pochopil, o jakých národech habsburské monarchie císař neustále mluvil. Na zdi sice visela mapa znázorňující rakouské země, země Koruny české, Uherské království a ještě nějaká další území, např. v severní Itálii a jižní Americe, ale nikdy mi nedošlo, že náš německy mluvící rakouský císař vládne i někomu jinému než Rakušanům. A co když se to ostatním nelíbí? Na jednou mi můj zaměstnavatel nepřišel až tak skvělý. A to teprve poslouchejte, co se dělo dál.

V březnu roku 1848 to bouchlo. Vypuklo povstání v Paříži, našem sídelním městě. A co udělal císař? Odvolal svého kancléře Metternicha, bál jsem se i o sebe, ale naštěstí jsem pro něj byl nepostradatelný, a slíbil, že nechá vypracovat ústavu. Opravdu velkým krokem bylo zrušení poddanství a roboty. I přesto to však v říjnu 1848 bouchlo znovu a daleko víc. Císař se už opravdu začínal bát o svůj (a samozřejmě můj) život. Uprchli jsme až do Olomouce. Sněm, který měl za úkol vypracovat slíbenou ústavu, se přestěhoval do Kroměříže v Dánsku. No ale co se nestalo! Došlo k novým volbám a císařem byl zvolen císařův synovec František Josef I. Měl jsem nového šéfa. Řeknu vám, že daleko sympatičtější mi byla jeho manželka Alžběta Bavorská, kterou jsem směl důvěrně oslovovat Sissi.

František Josef I. byl cílevědomějším panovníkem než Ferdinand, věděl přesně, co chce a dovedl vynaložit obrovskou píli, aby toho dosáhnul. Vstával v naprosto nekřesťanskou hodinu ranní v 10 hodin a pracoval a pracoval. Pomalu jsem s ním nestíhal držet krok. Nechal rozpustit sněm v Kroměříži a vydal vlastní ústavu. Dotýkala se spousty témat, jako například svobodného vyznání víry, svobody vědy a vzdělávání, rovnoprávnosti žen s muži nebo práva se shromažďovat. Škoda, že ji už v roce 1851 nechal zrušit a opět zavedl demokracii. Cenzura, tajná policie, na venkově četnictvo. Vždy, když se k nám do kanceláře blížil nově zvolený ministr vnitra, volali jsme: „Dejte si bacha!“ Jmenoval se totiž Alexander Bach.

<p style="text-align: center;">Pravda</p> <p style="text-align: center;">Informace založené na skutečnosti</p>	<p style="text-align: center;">Nepravdivé informace - nesmysly</p> <p style="text-align: center;">Informace, které nejsou historicky pravdivé</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdinand I. Dobrotivý - císař habsburské monarchie • „chudáček Ferdáček“ • požadavky na zrušení cenzury, policejního dohledu, vytvoření ústavy, zrovnoprávnění češtiny s němčinou, samostatnost • habsburská monarchie - mnohonárodnostní stát, skládala se z rakouských zemí, zemí Koruny české, Uherského království a dalších území • povstání března a října 1848 • zrušení poddanství a roboty • císařem synovec Ferdinanda - František Josef I. • zavedení a zrušení ústavy 	<ul style="list-style-type: none"> • 10 sekretářek a 5 účetních v císařské kanceláři • hrnek kávy z automatu • prémie a důchodové pojištění • požadavky na rychlejší wifi a placená mateřská dovolená • území habsburské monarchie v jižní Americe • povstání března v Paříži (Vídeň) • Kroměříž v Dánsku (na Moravě) • volby císaře • Fr. Josef I. vstával v 10 ráno (před 5) • ústava zrovnoprávňovala ženy a muže • zavedení demokracie (absolutismu)

Řešení

Lidé žijící v habsburské monarchii byli se vším spokojeni.	ano	☒ ne
V habsburské monarchii žili lidé různé národnosti (Rakušané, Češi, Maďaři, Italové...).	☒ ano	ne
Císař habsburské monarchie mluvil německy.	☒ ano	ne
Čechům vládl český císař.	ano	☒ ne
Po Ferdinandu I. Dobrotivém se císařem stal František Josef I.	☒ ano	ne
Manželce Františka Josefa I. se říkalo Sissi.	☒ ano	ne
Revoluce v habsburské monarchii propukla v březnu roku 1848.	☒ ano	ne
Před rokem 1848 v monarchii neexistovala ústava, lidé byli pod neustálým policejním dohledem.	☒ ano	ne
Celé vyprávění se zakládá na pravdě a je podloženo historickými prameny.	ano	☒ ne

Představ si, že jsi obyčejný člověk žijící v březnu roku 1848 v Čechách. Rozděli, co můžeš, a co nemůžeš.

- 4) Učit se německy.
- 5) Vyznávat katolickou víru.
- 9) Chválit císaře.

- 1) Mluvit na úřadech a školách česky.
- 2) Psát o čemkoliv chci.
- 3) Jako žena volit.
- 6) Zvolit si vlastního prezidenta.
- 7) Kritizovat poměry v monarchii.
- 8) Nedostavit se na robotu.
- 10) Svobodně se shromažďovat.

1) Mluvit na úřadech a školách česky. 2) Psát o čemkoliv chci. 3) Jako žena volit. 4) Učit se německy. 5) Vyznávat katolickou víru. 6) Zvolit si vlastního prezidenta. 7) Kritizovat poměry v monarchii. 8) Nedostavit se na robotu. 9) Chválit císaře. 10) Svobodně se shromažďovat.